

คู่มือเรียนโครงสร้างข้อมูลและอัลกอริทึม

Data Structure and Algorithm

- ครอบคลุมเนื้อหาทั้งโครงสร้างข้อมูล อัลกอริทึม ตลอดจนการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของอัลกอริทึม
- สามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท
- มีตัวอย่างโค้ดโปรแกรมที่ภาษา C++ ภาษา Java เพื่อให้นักศึกษาสามารถทดลอง
- ครอบคลุมเนื้อหา ฝึกทบทวน ๑๓๓ ข้อ

ฉบับสมบูรณ์

2nd Edition

สารบัญ

บทที่ 1	รู้จักกับโครงสร้างข้อมูลและอัลกอริทึม	1
	โครงสร้างข้อมูลและอัลกอริทึมคืออะไร.....	1
	ประโยชน์ของโครงสร้างข้อมูลและอัลกอริทึม.....	2
	ผังงาน (Flow Chart)	3
	โค้ดรหัสเทียม (Pseudo code).....	5
	Abstract Data Type	6
	ประเภทของอัลกอริทึม	8
	สรุปเนื้อหาบทที่ 1	10
	แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 1	10
บทที่ 2	การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของอัลกอริทึม (Performance Analysis of Algorithms)	13
	คณิตศาสตร์พื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของอัลกอริทึม.....	13
	ลอการิทึม (Logarithms).....	13
	ผลรวม (Summation).....	14
	เลขยกกำลัง (Logarithm).....	14
	การวัดประสิทธิภาพอัลกอริทึม.....	16
	การวิเคราะห์ที่หน่วยความจำที่ใช้ประมวลผล (Space Complexity Analysis).....	16
	การวิเคราะห์เวลาที่ใช้ประมวลผล (Time Complexity Analysis).....	16
	อัตราการเติบโตของอัลกอริทึม (Algorithm Growth Rates).....	18
	อัตราการเติบโต Big-O.....	18
	อัตราการเติบโต Big-Omega (Ω).....	20
	อัตราการเติบโต Big-Theta (Θ).....	21
	อัตราการเติบโต Little-o.....	22
	อัตราการเติบโต Little-omega.....	22

เปรียบเทียบอัตราการเติบโตของอัลกอริทึม.....	23
การนับตัวดำเนินการ (Operation Counts).....	23
นับตัวดำเนินการแบบค่าคงที่ (Constant).....	23
นับตัวดำเนินการแบบลูปลำดับ (Linear loops).....	24
นับตัวดำเนินการแบบลูปลอการิทึม (Logarithmic loops).....	26
นับตัวดำเนินการแบบลูปซ้อน (Nested loops).....	28
ฟังก์ชันอัตราการเติบโตตามการวัดประสิทธิภาพของอัลกอริทึม.....	31
การวิเคราะห์ Best-case, Worst-case และ Average-case.....	32
สรุปเนื้อหาบทที่ 2.....	33
แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 2.....	33

บทที่ 3 อาร์เรย์ และการอ้างอิงข้อมูลในหน่วยความจำ (Array and Referent Data in Memory) 35

รู้จักกับอาร์เรย์ (Array).....	35
อาร์เรย์ 1 มิติ.....	36
ประกาศอาร์เรย์ 1 มิติ แบบมีขนาดค่าจำนวนข้อมูลที่ตรงกันชัดเจน.....	36
ประกาศอาร์เรย์ 1 มิติแบบกำหนดขนาดอาร์เรย์.....	38
อาร์เรย์หลายมิติ.....	40
การอ้างอิงข้อมูลในหน่วยความจำ.....	42
การอ้างอิงข้อมูลในหน่วยความจำภาษา C.....	42
การอ้างอิงข้อมูลในหน่วยความจำภาษา C.....	44
สรุปเนื้อหาบทที่ 3.....	45
แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 3.....	45

บทที่ 4 ลิงค์ลิสต์ (Linked-List)..... 47

ลิงค์ลิสต์ที่ทิศทางเดียว (Singly Linked-List).....	48
การสร้างและใช้งานลิงค์ลิสต์ที่ทิศทางเดียวในภาษา Java.....	48
การสร้างและใช้งานลิงค์ลิสต์ที่ทิศทางเดียวในภาษา C.....	51
การจัดการลิงค์ลิสต์ที่ทิศทางเดียว.....	53
การสร้างส่วนหัวและหางที่ใหม่ในลิงค์ลิสต์ที่ทิศทางเดียว.....	53
การค้นหาตำแหน่งโหนดที่ต้องการลบหรือแทรกโหนดในลิงค์ลิสต์ที่ทิศทางเดียว.....	54
การลบโหนดในลิงค์ลิสต์ที่ทิศทางเดียว.....	56
การแทรกโหนดใหม่ในลิงค์ลิสต์ที่ทิศทางเดียว.....	59
การนำข้อมูลในลิงค์ลิสต์ที่ทิศทางเดียวออกมาแสดงผล.....	62

การเปลี่ยนโครงสร้างลิงค์ลิสต์ทิศทางเดียว.....	
การอ้างอิงส่วนท้าย: (Tail References).....	
ลิมิตโหนด (Dummy Node).....	
ตัวอย่างการสร้างลิงค์ลิสต์ทิศทางเดียว.....	
ลิงค์ลิสต์แบบสองทิศทาง (Doubly Linked-List).....	
โครงสร้างลิงค์ลิสต์แบบสองทิศทางภาษา Java.....	
โครงสร้างลิงค์ลิสต์แบบสองทิศทางภาษา C.....	
การจัดการลิงค์ลิสต์แบบสองทิศทาง.....	
การดึงราคาจากหน่วยโหนดในลิงค์ลิสต์แบบสองทิศทาง.....	
การลบโหนดในลิงค์ลิสต์แบบสองทิศทาง.....	
การแทรกโหนดข้อมูลใหม่ในลิงค์ลิสต์แบบสองทิศทาง.....	
ตัวอย่างการสร้างลิงค์ลิสต์แบบสองทิศทาง.....	
ลิงค์ลิสต์แบบวงกลม (Circular Linked-List).....	
การจัดการลิงค์ลิสต์ทิศทางเดียวแบบวงกลม.....	
การเพิ่มค่าจำนวนโหนดที่ต้องการลบหรือทุกโหนดในลิงค์ลิสต์ทิศทางเดียวแบบวงกลม.....	
การลบโหนดในลิงค์ลิสต์ทิศทางเดียวแบบวงกลม.....	
การแทรกโหนดใหม่ในลิงค์ลิสต์ทิศทางเดียวแบบวงกลม.....	
ตัวอย่างการสร้างลิงค์ลิสต์ทิศทางเดียวแบบวงกลม.....	
ลิงค์ลิสต์แบบจำกัดขนาด (Static Linked-List).....	
การจัดการลิงค์ลิสต์โครงสร้างอาร์เรย์.....	
สร้างลิงค์ลิสต์โครงสร้างอาร์เรย์.....	
การตรวจพบการเข้าถึงในลิงค์ลิสต์โครงสร้างอาร์เรย์.....	
การค้นหาตำแหน่งว่างในลิงค์ลิสต์โครงสร้างอาร์เรย์.....	
การเพิ่มข้อมูลในลิงค์ลิสต์โครงสร้างอาร์เรย์.....	
การค้นหาข้อมูลในลิงค์ลิสต์โครงสร้างอาร์เรย์.....	
การลบข้อมูลในลิงค์ลิสต์โครงสร้างอาร์เรย์.....	
การแทรกโหนดข้อมูลใหม่ในลิงค์ลิสต์โครงสร้างอาร์เรย์.....	
ตัวอย่างการสร้างลิงค์ลิสต์โครงสร้างอาร์เรย์.....	
การนำลิงค์ลิสต์ไปใช้งาน.....	
สรุปเนื้อหาบทที่ 4.....	
แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 4.....	

บทที่ 5 สแต็ก (Stack).....

ตัวอย่างการนำหลักการของสแต็กไปใช้งาน (Simple Application of the Stack).....	
เครื่องมือที่ใช้สร้างสแต็ก.....	

การสร้างสแต็กด้วยโครงสร้างอาร์เรย์.....	121
การสร้างสแต็กด้วยโครงสร้างอาร์เรย์ในภาษา Java.....	122
การสร้างสแต็กด้วยโครงสร้างอาร์เรย์ในภาษา C.....	124
การสร้างสแต็กด้วยโครงสร้างลิงค์ลิสต์.....	127
การสร้างสแต็กด้วยโครงสร้างลิงค์ลิสต์ในภาษา Java.....	127
การสร้างสแต็กด้วยโครงสร้างลิงค์ลิสต์ในภาษา C.....	130
การนำสแต็กไปใช้งาน.....	131
การเปลี่ยนรูปแบบ infix ให้เป็น postfix.....	131
การคำนวณหาวงเล็บคloseset จากรูปแบบของ Postfix.....	134
สรุปเนื้อหาบทที่ 5.....	137
แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 5.....	138

บทที่ 6 คิว (Queue)..... 139

เครื่องมือที่ใช้สร้างคิว.....	5	141
การสร้างคิวด้วยโครงสร้างลิงค์ลิสต์.....		142
การสร้างคิวด้วยโครงสร้างลิงค์ลิสต์ทิศทางเดียว.....		142
การเพิ่มข้อมูลในคิวลิงค์ลิสต์ทิศทางเดียว.....		142
การนำข้อมูลออกจากคิวโครงสร้างลิงค์ลิสต์ทิศทางเดียว.....		143
การสร้างคิวด้วยโครงสร้างลิงค์ลิสต์ทิศทางเดียวแบบวงกลม.....		144
การเพิ่มข้อมูลในคิวโครงสร้างลิงค์ลิสต์แบบวงกลม.....		144
การนำข้อมูลออกจากคิวโครงสร้างลิงค์ลิสต์แบบวงกลม.....		146
การสร้างคิวโครงสร้างลิงค์ลิสต์แบบวงกลมในภาษา Java.....		146
การสร้างคิวโครงสร้างลิงค์ลิสต์แบบวงกลมในภาษา C.....		149
การสร้างคิวด้วยโครงสร้างอาร์เรย์.....		151
การค้นหาค่าตำแหน่งในการเพิ่มข้อมูลในคิวโครงสร้างอาร์เรย์แบบวงกลม.....		152
การค้นหาค่าตำแหน่งในการนำข้อมูลออกจากคิวโครงสร้างอาร์เรย์แบบวงกลม.....		153
การตรวจสอบคิวว่างและคิวเต็มในคิวอาร์เรย์แบบวงกลม.....		153
การสร้างคิวโครงสร้างอาร์เรย์แบบวงกลมด้วยภาษา Java.....		153
การสร้างคิวโครงสร้างอาร์เรย์แบบวงกลมในภาษา C.....		155
การนำคิวไปใช้งาน.....		157
สรุปเนื้อหาบทที่ 6.....		157
แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 6.....		157

บทที่ 7 ตรี (Tree)..... 159

รู้จักกับตรี (Tree).....	159
คุณสมบัติเฉพาะของตรี (Terminology of Tree).....	160

รู้จักกับไบนารีทรี (Binary Tree)	151
คุณสมบัติของไบนารีทรี	161
การสร้างและการค้นหาในไบนารีทรี	167
การสร้างไบนารีทรีด้วยโครงสร้างลิงก์ลิสต์	164
การจัดการข้อมูลในไบนารีทรีโครงสร้างลิงก์ลิสต์	165
การค้นหาข้อมูลในไบนารีทรี	163
การเพิ่มโหนดข้อมูลในไบนารีทรี	166
การลบโหนดข้อมูลในไบนารีทรี	169
การท่องเข้าไปในไบนารีทรี	177
การสร้างไบนารีทรีด้วยโครงสร้างอาร์เรย์	182
การจัดการข้อมูลในไบนารีทรีโครงสร้างอาร์เรย์	183
รู้จักกับ K-ary ทรี	190
การจัดการ K-ary ทรี	191
การเพิ่มข้อมูลใน K-ary ทรี	191
การลบข้อมูลใน K-ary ทรี	195
สรุปเนื้อหาบทที่ 7	209
แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 7	210

บทที่ 8 ทรีประยุกต์ (Applied Tree)..... 211

ทรีสมดุลแบบ AVL Tree	211
การสร้าง AVL Tree	213
การเพิ่มข้อมูลใน AVL Tree	214
การลบโหนดใน AVL Tree	219
ทรีสมดุลแบบ 2-3 Trees	222
กฎของ 2-3 Trees	223
โครงสร้างทรีของ 2-3 Trees	224
การท่องเข้าไปใน 2-3 Trees	224
การค้นหาข้อมูลใน 2-3 Trees	225
การเพิ่มข้อมูลใน 2-3 Trees	227
การลบข้อมูลใน 2-3 Trees	231
ทรีสมดุลแบบ 2-3-4 Trees	236
กฎของ 2-3-4 Trees	237
โครงสร้างทรีของ 2-3-4 Trees	238
การเพิ่มข้อมูลใน 2-3-4 Trees	239
การลบข้อมูลใน 2-3-4 Trees	243

วิธีใส่ข้อมูลแบบ red-black Tree.....	243
การคำนวณและการทอยเข้าไปใน red-black Tree.....	245
การเพิ่มโหนดใน red-black Tree.....	245
การลบโหนดใน red-black Tree.....	248
Splay Tree.....	251
การหมุนใน Splay Tree.....	251
การเพิ่มโหนดลงใน Splay Tree.....	253
การลบโหนดออกจาก Splay Tree.....	254
Huffman Tree.....	254
การบีบอัดตัวอักษร.....	255
การถอดรหัสตัวอักษร.....	255
การเข้ารหัส Huffman.....	255
ขั้นตอนการบีบอัด Huffman.....	257
ขั้นตอนการถอดรหัส Huffman.....	258
B-Tree.....	258
คุณสมบัติ B-Tree.....	258
การเพิ่มโหนดใน B-Tree.....	259
การลบโหนดใน B-Tree.....	260
สรุปเนื้อหาบทที่ 8.....	263
แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 8.....	263

บทที่ 9 แฮช (Hash) 265

แฮชฟังก์ชัน (Hash Functions).....	265
การเลือกหลัก (Selection digits).....	267
การบวกหลัก (Folding).....	267
การหารเอาเศษ (Modular arithmetic).....	267
การเปลี่ยนอักขระเป็นตัวเลข (Converting a character string to an integer).....	268
การแก้ปัญหาการชนกันของแฮชคีย์ (Resolving Collision of Hash Keys).....	269
การแก้ปัญหาการชนกันด้วยการหาแฮชเรสโพลต์ที่ใกล้เคียงที่สุด.....	269
การแก้ปัญหาการชนกันด้วยวิธีการปรับโครงสร้างตารางแฮช.....	272
สรุปเนื้อหาบทที่ 9.....	274
แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 9.....	274

บทที่ 10 ไทรี (Tries)..... 275

Simple Trie.....	276
Full Trie.....	280

Compressed Tries	3
สรุปเนื้อหาบทที่ 10	7
แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 10	8

บทที่ 11 ลำดับความสำคัญของคิวและฮีพ (Priority Queue and Heap)

ลำดับความสำคัญของคิว (Priority Queue)	2
ค่าของลำดับความสำคัญ (Priority value)	3
เครื่องมือที่ใช้สำหรับคิวลำดับความสำคัญ	3
โครงสร้างอาร์เรย์	3
โครงสร้างลิงก์ลิสต์	3
โครงสร้างในหน่วย	3
ฮีพ (Heap)	4
การสร้างข้อมูลในฮีพ	4
การค้นหาในฮีพ	4
การดึงค่าในฮีพ	4
การจัดการฮีพในฮีพ	4
สรุปเนื้อหาบทที่ 11	7
แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 11	8

บทที่ 12 การจัดเรียงข้อมูล (Sorting)

อัลกอริทึมเรียงข้อมูล	3
การจัดเรียงข้อมูลแบบ Selection sort	3
วิเคราะห์ประสิทธิภาพการเรียงข้อมูลแบบ Selection Sort	3
การจัดเรียงข้อมูลแบบ Bubble sort	3
วิเคราะห์ประสิทธิภาพการเรียงข้อมูลแบบ Bubble Sort	3
การจัดเรียงข้อมูลแบบ Insert on Sort	3
วิเคราะห์ประสิทธิภาพการเรียงข้อมูลแบบ Insertion Sort	3
การจัดเรียงข้อมูลแบบ Merge sort	3
วิเคราะห์ประสิทธิภาพการเรียงข้อมูลแบบ Merge Sort	3
การจัดเรียงข้อมูลแบบ Quick Sort	3
วิเคราะห์ประสิทธิภาพการเรียงข้อมูลแบบ Quick sort	3
การจัดเรียงข้อมูลแบบ Radix Sort	3
วิเคราะห์การเรียงข้อมูลแบบ Radix sort	3
การจัดเรียงข้อมูลแบบ Heap sort	3

การเปรียบเทียบวิธีเรียงหรือเป็นโพลีโลจิก	318
การจัดเรียงข้อมูลแบบฮีล	321
วิเคราะห์การจัดเรียงข้อมูลแบบ Heap sort	323
การจัดเรียงข้อมูลแบบ Shell sort	325
วิเคราะห์การจัดเรียงข้อมูลแบบ Shell sort	328
การจัดเรียงข้อมูลแบบ Cocktail sort	330
วิเคราะห์การจัดเรียงข้อมูลแบบ Cocktai sort	332
การจัดเรียงข้อมูลแบบ Counting sort	333
วิเคราะห์การจัดเรียงข้อมูลแบบ Counting sort	336
สรุปเนื้อหาบทที่ 12	338
แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 12	339

บทที่ 13 การค้นหาข้อมูล (Searching)..... 341

การค้นหาข้อมูลตัวเลขแบบลำดับ (Sequential search หรือ Linear search)	341
ค่าเฉลี่ยขั้นตอนการค้นหาข้อมูลแบบลำดับ	342
วิเคราะห์การค้นหาข้อมูลแบบลำดับ	342
การค้นหาข้อมูลตัวเลขแบบ Binary search หรือ Half-interval search	343
วิเคราะห์การค้นหาข้อมูลแบบไบนารี	345
การค้นหาข้อมูลข้อความแบบ Naïve String search	347
วิเคราะห์การค้นหาข้อมูลแบบ Naïve String search	349
การค้นหาข้อมูลข้อความแบบ Rabin-karp String search	351
ขั้นตอนการค้นหาข้อมูลแบบ Rabin-karp String search	351
วิเคราะห์การค้นหาข้อมูลแบบ Rabin-karp String search	354
การค้นหาข้อมูลตัวอักษรแบบ Boyer-Moore String search	356
ขั้นตอนการค้นหาข้อมูลแบบ Boyer-Moore String search	355
วิเคราะห์การค้นหาข้อมูลแบบ Boyer-Moore String search	360
สรุปเนื้อหาบทที่ 13	362
แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 13	362

บทที่ 14 กราฟ (Graph)..... 363

โครงสร้างของกราฟ	363
ส่วนประกอบของกราฟ	364
ประเภทของเส้นทางการเชื่อมโยง	364
รูปแบบการเขียนกราฟในคอมพิวเตอร์	384
น้ำหนักกราฟ (Weighted graph)	365

ทิศทางกราฟเชิงวงรีงโหนด.....	359
ทิศทางกราฟวงโหนด.....	359
การสร้างกราฟ.....	366
การสร้างกราฟด้วยโครงสร้างอาร์เรย์.....	366
การสร้างกราฟด้วยโครงสร้างลิสต์.....	367
การท่องเข้าไปในกราฟ (Graph Traversals).....	367
Depth-First Search.....	368
Breadth-First Search.....	370
การวางกราฟไปใช้งาน.....	372
Topological sorting.....	372
Possible Spanning Tree.....	375
DFS Spanning tree.....	376
BFS Spanning tree.....	377
Minimum Spanning Tree.....	378
Shortest Paths.....	381
Kruskal's Algorithm.....	384
Dijkstra's Algorithm.....	386
สรุปเนื้อหาบทที่ 14.....	390
แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 14.....	390